

Stichting Pensioenfonds
Wolters Kluwer Nederland

Beleidsnota
maatschappelijk
verantwoord beleggen
(MVB)
2020-2022

In werking	12 oktober 2020
Goedgekeurd door het bestuur	9 september 2020
Advies door het verantwoordingsorgaan	12 oktober 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Investment belief	3
3. Omgevingskader	4
4. IMVB-convenant	5
5. Uitvoering MVB-beleid.....	7
6. MVB-rapportage en -communicatie	8

1. Inleiding

Deze beleidsnota beschrijft het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid (MVB-beleid) van Stichting Pensioenfonds Wolters Kluwer Nederland (hierna: het fonds). Deze nota wordt jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd.

MVB is een van de investment beliefs van het fonds (hoofdstuk 2).

Het fonds opereert in een nationaal en internationaal kader, waarin regelgeving en gedragsregels tot stand komen op het gebied van MVB, die het fonds moet naleven of waaraan het fonds zich heeft gecommitteerd (hoofdstuk 3).

In 2019 heeft het fonds het *IMVB-convenant* (Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen) ondertekend. Dit convenant heeft een looptijd van vier jaar (2019-2022) en wordt de komende jaren verder geïmplementeerd (hoofdstuk 4).

De looptijd van deze beleidsnota valt samen met de resterende looptijd van het *IMVB-convenant*. Waar mogelijk wordt in deze nota aangegeven welke zaken op dit moment nog niet gerealiseerd zijn.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van de wijze waarop MVB door het fonds is ingevuld, waarbij diverse uitvoeringsvormen worden toegepast, afhankelijk van de mogelijkheden per mandaat.

Hoofdstuk 6 geeft een overzicht van de wijze waarop het fonds rapporteert en communiceert over het MVB.

2. Investment belief

Maatschappelijk verantwoord beleggen is een belangrijk element van het beleggingsbeleid (zie de Verklaring inzake beleggingsbeginselen - investment beliefs; bijlage 2 van de ABTN)

Het fonds wil een bijdrage leveren aan een betere maatschappij. Dit betreft ten minste drie gebieden: het beleid en de prestaties van bedrijven op sociaal en milieuvlak en op het gebied van (goed) bestuur, ook wel aangeduid als ESG-factoren (environmental, social and governance).

Het fonds heeft de visie dat bedrijven die zich op deze gebieden inzetten op lange termijn een beter rendement zullen laten zien dan bedrijven die hier niet bewust mee omgaan. Op korte termijn is deze relatie niet altijd aanwezig of duidelijk waarneembaar.

Daarom:

- heeft het fonds een beleid geformuleerd om maatschappelijk verantwoord te beleggen;
- wil het fonds meer doen dan het wettelijk minimum, maar moet de implementatie wel praktisch haalbaar zijn;
- maakt het fonds een afweging tussen de lange termijn mogelijkheden op dit gebied en de korte termijn risico's;
- gaat het fonds uit van het principe dat zolang het verwachte meerrendement niet is vastgesteld, het maatschappelijk verantwoord beleggen niet mag leiden tot significant hogere kosten;
- stimuleert het fonds de vermogensbeheerders tot verdere ontwikkelingen op dit gebied;
- treden vermogensbeheerders van het fonds actief op in aandeelhoudersvergaderingen volgens de richtlijnen van goed corporate governance en voeren zij een engagement beleid;

- integreert het fonds ESG-risico's in het strategisch risico-universum van het fonds, zowel wat betreft financiële aspecten als wat betreft het reputatierisico voor het fonds.
- worden beleggingen in producenten van controversiële wapens en bedrijven die handelen in strijd met de *UN Global Compact* uitgesloten; en
- legt het fonds verantwoording af over de afweging en de keuzes op dit gebied.

3. Omgevingskader

- *Besluit marktmisbruik Wft*

In het *Besluit marktmisbruik Wft* (artikel 21a) is opgenomen dat het verboden is financiële instrumenten te verwerven uitgegeven door of te investeren in ondernemingen die zich bezighouden met de productie, verkoop of distributie van clustermunten. Expliciet uitgesloten hiervan zijn deelnemingen in indexfondsen en extern beheerde beleggingsinstellingen die voor minder dan 5% in dergelijke ondernemingen beleggen. Het fonds investeert niet in deze verboden beleggingen.

- *Sanctiewet 1977*

De *Sanctiewet 1977* is een kaderwet en is de grondslag voor de uitwerking van (inter)nationale regels ter uitvoering van de internationale sanctiewetgeving. Het fonds belegt niet in strijd met de sanctielijsten van de Verenigde Naties, de Europese Unie of de nationale overheid.

- *Pensioenwet*

Conform artikel 135 van de *Pensioenwet* vermeldt het fonds in het bestuurs- of jaarverslag op welke wijze in het beleggingsbeleid rekening wordt gehouden met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen.

- *Code Pensioenfondsen*

De *Code Pensioenfondsen* is een gedragscode voor pensioenfondsen die een normenkader geeft opdat pensioenfondsen de juiste dingen doen en dat ook inzichtelijk maken. Met betrekking tot verantwoord beleggen zorgt het bestuur ervoor dat er onder belanghebbenden draagvlak bestaat voor de keuzes over verantwoord beleggen. Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor alle belanghebbenden.

- *IORP II-richtlijn*

Het fonds volgt de *IORP II-richtlijn* op inzake MVB (ESG):

- in de 'Verklaring beleggingsbeginselen' is opgenomen hoe bij de beleggingsbeslissingen rekening wordt gehouden met ESG-factoren;
- het ESG-beleid is onderdeel van de informatie aan nieuwe actieve deelnemers; en
- de ESG-factoren zijn onderdeel van het risicobeheersysteem en de 'eigen risico beoordeling' (ERB). Daaronder wordt onder andere verstaan het inschatten van de gevolgen voor de waarde van de beleggingen van klimaatrisico's.

- *Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)*

In 2019 heeft het fonds het *IMVB-convenant* ondertekend, waarin Nederlandse pensioenfondsen samenwerken met de overheid, vakbonden en niet-gouvernementele organisaties om het maatschappelijk verantwoord ondernemen te bevorderen. Het convenant gaat uit van de *OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen* en de *UN Guiding Principles on Business and Human*

Rights (UNGP's). Dit convenant heeft een looptijd van vier jaar (2019-2022) en wordt de komende jaren verder geïmplementeerd. Het fonds participeert in het zogenaamde 'brede spoor' van het convenant. Zie verder hoofdstuk 4.

- *Shareholders Rights Directive II*

Conform deze Europese richtlijn voor aandeelhoudersbetrokkenheid heeft het fonds een stem- en engagementbeleid vastgesteld en gepubliceerd op de website van het fonds. Over de uitvoering van dit beleid wordt op de website gerapporteerd.

- *Overige internationale standaarden*

Naast bovenstaande punten zijn er nog tal van internationale standaarden op het gebied van verantwoord ondernemen en verantwoord beleggen, waar het fonds zich in meer of mindere mate bij aansluit. Zo zijn er de *United Nations Principles of Responsible Investment (UNPRI) 2*, *de United Nations Global Compact 3*, *de United Nations Sustainable Development Goals (SDG's)* en internationale verdragen op het gebied van mensenrechten of klimaat.

4. IMVB-convenant

Het fonds geeft inhoud aan het *IMVB-convenant* (zie ook hoofdstuk 3) door toepassing van het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers. Het fonds verwacht van ondernemingen waarin wordt belegd dat deze zich houden aan de *OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen* en de *UN Guiding Principles on Business and Human Rights* en daarover publiekelijk rapporteren. Tevens wordt van de externe vermogensbeheerders verwacht dat zij handelen conform deze richtlijnen en daarover publiekelijk rapporteren. De implementatie hiervan door het fonds is gepland in 2021.

De paragrafen 4.1 tot en met 4.5 behandelen de onderdelen uit het convenant, die deelnemende pensioenfondsen in het beleid moeten hebben opgenomen. In paragraaf 4.6 worden de onderdelen behandeld die in 2021 en 2022 verder uitgewerkt moeten worden.

4.1 *Due diligence*

Volgens de OESO-richtlijnen past het fonds (na de implementatie in 2021), met inschakeling van derde partijen, een due diligence proces toe, dat bestaat uit de volgende onderdelen:

A. Identificatie

De beleggingsportefeuille, en met name de aandelenmandaten, wordt gescreend op potentiële negatieve impacts op samenleving en milieu. Daarbij worden de meest negatieve gevolgen geprioriteerd op basis van ernst, schaal, onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid. Bij die screening worden de externe vermogensbeheerders en, waar relevant, externe experts waaronder leveranciers van ESG-ratings betrokken.

B. Voorkomen en verminderen van (potentiële) negatieve impact

Wanneer ondernemingen in de beleggingsportefeuille (potentieel) negatieve impact veroorzaken, gebruikt het fonds zijn invloed om deze impact te voorkomen en/of te mitigeren en herstel en/of verhaal mogelijk te maken. Dit wordt onder andere gedaan via engagement en/of door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen.

De invulling van het engagement- en stembeleid van het fonds wordt uitgevoerd door de externe vermogensbeheerders en vindt u op de website van het fonds.

In het uiterste geval kan het fonds besluiten om te desinvesteren. Daarbij neemt het fonds ook de (potentiële) negatieve gevolgen van de desinvestering op samenleving en milieu mee.

C. Monitoring van implementatie en resultaten

Het fonds monitort de voortgang en impact van het ESG-beleid door ieder kwartaal een rapportage te ontvangen van de externe vermogensbeheerders en hierover met hen in gesprek te gaan. Waar nodig stuurt het fonds dan bij.

D. Communiceren (transparantie) over de aanpak en resultaten

Het fonds legt jaarlijks verantwoording af alle belanghebbenden door publicatie in het bestuurs- of jaarverslag en op de website van het fonds.

4.2 Thematische aandachtsgebieden

Het fonds zal thematische aandachtsgebieden vaststellen, op basis van informatie komende uit de due diligence procedure, die als risicovol worden beoordeeld en thematische aandachtsgebieden die volgen uit prioriteiten van de belanghebbenden van het fonds.

4.3 Activiteiten waarin het fonds niet zal beleggen

Het fonds belegt niet in activiteiten die verboden zijn volgens het *Besluit marktmisbruik Wft* (clustermunitie) en de *Sanctiewet 1977* (zie hoofdstuk 3). Daarnaast is in de mandaten voor aandelen en credits een uitsluitingsbeleid van toepassing (zie hoofdstuk 5).

4.4 Stem- en engagementbeleid

Het fonds heeft in 2019 een nieuw stem- en engagementbeleid vastgesteld in het kader van de vereisten van de Shareholders Rights Directive II. Dit stembeleid is gepubliceerd op de website van het fonds.

De doelstellingen van het stembeleid zijn:

- Beschermen van de belangen van de belanghebbenden van het fonds.
- Verbeteren van de lange termijn waardecreatie voor alle belanghebbenden van de ondernemingen in portefeuille.
- Verbeteren van het duurzame profiel van de investeringen, door naleving van de 'OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen' en de 'UN Guiding Principles on Business and Human Rights'.
- Verbeteren van de 'corporate governance' van de ondernemingen in portefeuille.
- Bevorderen dat ondernemingen in portefeuille een beheerst beloningsbeleid hanteren, dat in dienst staat van de hierboven genoemde doelstellingen.

Het stem- en engagementbeleid van het fonds wordt uitgevoerd door BlackRock. Het fonds belegt in aandelenindexmandaten/-beleggingsfondsen. Dit beperkt de mogelijkheden om als fonds zelf op te treden als actief aandeelhouder. Het bestuur van het fonds maakt daarom voor de uitvoering van het stem- en engagementbeleid gebruik van de diensten van BlackRock. Het beleid van BlackRock wordt periodiek door het bestuur getoetst aan bovengenoemde doelstellingen. Op de website van het fonds is een link opgenomen naar de website van BlackRock, waar informatie te

vinden is over het beleid van BlackRock en over de uitvoering en resultaten van hun stem- en engagementbeleid.

4.5 Lange termijn waardecreatie

Het fonds selecteert beleggingscategorieën op basis van reële economische activiteiten en onderliggende waardecreatie. Het fonds heeft daarbij de visie dat bedrijven die maatschappelijk verantwoord ondernemen op lange termijn een beter rendement zullen laten zien dan bedrijven die hier niet bewust mee omgaan (zie hoofdstuk 2).

ESG-criteria worden daarom integraal meegenomen in het beleggingsproces. In hoofdstuk 5 wordt beschreven hoe en in welke mate het fonds dit in de beleggingsmandaten heeft geïmplementeerd, waarbij wordt aangegeven dat het ESG-beleid zich zal blijven ontwikkelen.

4.6 Vervolgstappen IMVB-convenant 2021 en 2022

- De OESO-richtlijnen dienen binnen de looptijd van het convenant te worden verankerd in de uitbestedingsovereenkomsten met de externe vermogensbeheerders. Voor nieuwe contracten geldt een termijn van drie jaar na inwerkingtreding van het convenant.
- In de rapportagevereisten voor de externe vermogensbeheerders dient binnen drie jaar na inwerkingtreding van het convenant te zijn opgenomen dat zij rapporteren over de toepassing van 'due diligence' conform de OESO-richtlijnen. Dit is een actiepoint voor 2021.
- Zo snel mogelijk, doch uiterlijk drieënhalve jaar na inwerkingtreding van het convenant zal het fonds rapporteren over de resultaten van het ESG-beleid conform de OESO-richtlijnen. Dit is een actiepoint voor 2021 en 2022.

Deze rapportageverplichting staat los van de reeds bestaande verplichtingen die zijn opgenomen in de Pensioenwet en de verplichtingen die voortvloeien uit de IORP II-richtlijn, waaraan reeds wordt voldaan (zie hoofdstukken 3 en 6).

5. Uitvoering MVB-beleid

ESG-integratie

ESG-integratie in de bestuurlijk proces

Het fonds ziet maatschappelijk verantwoord beleggen als een integraal onderdeel van het beleggingsproces. Dit betekent dat in het beleggingsproces, waar praktisch mogelijk, MVB onderdeel is van de besluitvorming, aanvullend op de gebruikelijke financiële factoren. MVB wordt daarom altijd in samenhang met (verwacht) rendement, risico en kosten bekeken. Door de ESG-impact in de besluitvorming te betrekken wordt het MVB-beleid geïntegreerd in de bestuurlijke cyclus. Dit geldt voor elke stap in het beleggingsproces.

ESG-integratie in de beleggingsportefeuille

De ESG-integratie in de beleggingsportefeuille verschilt per beleggingscategorie, afhankelijk van de mogelijkheden en het belang van maatschappelijk verantwoord beleggen per categorie. Het fonds heeft hierbij aandacht voor de beschikbaarheid van ESG-beleggingsoplossingen en -benchmarks.

Omdat het fonds de vermogensbeheeractiviteiten heeft uitbesteed, zal het fonds ook richting de vermogensbeheerders haar MVB-doelstellingen kenbaar maken, zodat deze in de uitbestede werkzaamheden betrokken kunnen worden.

In de mandaten van het fonds krijgt het ESG-beleid steeds meer aandacht. In 2019 is het uitsluitingsbeleid in het creditmandaat aangescherpt. Het ESG-beleid omvat op dit moment ruim 60% van de beleggingsportefeuille. Het LDI-mandaat (voornamelijk Europese staatsobligaties) en private equity ('oude' uitlopende mandaten) passen geen ESG-criteria toe. De invulling van ESG per mandaat, voor zover van toepassing, is als volgt:

Vastrentend

- Creditmandaat: uitsluitingsbeleid.

Bij de credits worden op basis van MSCI-data uitsluitingen toegepast van producenten van tabak, controversiële wapens en kolen en meer algemeen van bedrijven die in strijd handelen met de UN Global Compact Principles.

Aandelen

- Developed markets: ESG-optimalisatie ('best in class' benadering) en uitsluitingsbeleid.

De aandelenportefeuille volgt de MSCI ESG Focus index, die op basis van MSCI-data de ESG-score maximaliseert, maar waarbij de tracking error ten opzichte van de 'parent' MSCI-index maximaal 0,5% mag zijn. Producenten van tabak en controversiële wapens, en bedrijven die in strijd handelen met de UN Global Compact Principles worden uitgesloten. Door deze aanpak wordt nog maar in een kwart van de bedrijven belegd die deel uitmaken van de parent MSCI-index.

- Emerging markets: uitsluitingsbeleid.

Bij de aandelen emerging markets worden uitsluitingen toegepast van producenten van controversiële wapens en van bedrijven die handelen in strijd met de UN Global Compact Principles.

Vastgoed

- Beursgenoteerd en niet-beursgenoteerd vastgoed: ESG-integratie.

De beheerders van het vastgoed houden bij de investeringen rekening met ESG-criteria en monitoren dit.

Het fonds heeft daarnaast in 2019 analyses uitgevoerd in verband met de risico's van klimaatverandering op de beleggingsportefeuille, waarbij onder andere de door DNB gehanteerde klimaatscenario's zijn doorgerekend. Het fonds is zich bewust dat klimaatverandering een negatieve impact kan hebben op de waarde van de beleggingen en zal blijven onderzoeken of en hoe portefeuille-aanpassingen kunnen worden doorgevoerd om hierop in te spelen. Bij de aandelen (developed markets) en de credits is de CO₂-exposure in 2019 gereduceerd.

6. MVB-rapportage en -communicatie

Een (verkorte) versie van het MVB-beleid wordt opgenomen in:

- de ABTN;
- de Verklaring inzake beleggingsbeginselen;
- het beleggingsplan; en
- de website.

Het fonds rapporteert over het MVB-beleid en de resultaten daarvan in het bestuurs- of jaarverslag en op de website. Op de website is tevens een verantwoording te vinden van het uitgevoerde stem- en engagementbeleid door de vermogensbeheerders.

Het fonds zal in 2021 en 2022 de rapportages over de resultaten van het MVB-beleid verder ontwikkelen, rekening houdend met de eisen uit de regelgeving en het IMVB-convenant.